

Szkoła Podstawowa nr 3
im. Powstańców Wielkopolskich
64 – 610 Rogoźno Wlkp.
ul. Seminarialna 16
Jury Konkursu

Rogoźno, 29 kwietnia 2014r.

**„Bezpieczna Szkoła
-Demokratyczny Kraj”
Al. Jerozolimskie 151
02- 326 Warszawa**

Informacja o wykonaniu zadania konkursowego numer 1.

Informujemy, że nasza szkoła w okresie od grudnia 2013r. do 15 kwietnia 2014r. wykonywała zadania przewidziane regulaminem konkursu *Bezpieczna Szkoła – Demokratyczny Kraj* w sposób następujący:

Zadanie 1.

Przeprowadzenie, we wszystkich klasach szkoły, debaty uczniowskiej nt. Prawa człowieka i obywatela w państwie demokratycznym z testem sprawdzającym dla uczniów wg układu opracowanego przez szkołę. Ocena jury na podstawie testów, po 3 z każdej klasy, przesłanych do jury konkursu pocztą elektroniczną. Zalecany udział przedstawicieli środowisk prawniczych i organizacji obywatelskich.

Wykonanie:

Liczba uczniów w szkole: 442, liczba klas: 22

Liczba przeprowadzonych debat : 22, liczba uczestników debat:424

Przesłano do jury 66 testów.

Realizacja zadania pierwszego odbywała się w kilku etapach, od grudnia do połowy kwietnia. W związku z tym, że zagadnienia występujące w temacie zadania są dość trudne dla dzieci z klas młodszych, we współpracy z nauczycielami klas I – III oraz nauczycielem historii opracowany został scenariusz zajęć dla I- III. W klasach IV – VI nauczyciele realizowali temat na podstawie scenariusza Aleksandry Banasiewicz - Tenerowicz oraz innych materiałów. Celem wszystkich tych zajęć było zapoznanie, powtórzenie i pogłębienie znajomości pojęć będących przedmiotem późniejszej debaty uczniowskiej.

Dołączamy przykładowy scenariusz zajęć dla klas I –III

SCENARIUSZ CYKLU ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH „Prawa człowieka i obywatela w państwie demokratycznym” dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej

Zasadniczym **celem lekcji** jest zapoznanie się uczniów z podstawowym katalogiem praw człowieka. W związku

z tym, w trakcie zajęć odnajdą oni odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jaka jest geneza praw człowieka?
2. W jakich dokumentach są one zapisane?
3. Jakie prawa mają dzieci?
4. Na czym polega demokracja i państwo demokratyczne?

Po zakończonej lekcji uczeń powinien:

- znać definicję praw człowieka i rozumieć sens ich istnienia,
- rozumieć pojęcie „obywatel – obywatelstwo”, „demokracja – państwo demokratyczne”
- znać różnicę między prawem, a wolnością,
- rozumieć, dlaczego prawa człowieka są niezbywalne,
- wiedzieć, że prawa człowieka są podstawą funkcjonowania państwa demokratycznego,
- umieć wymienić wybrane prawa dziecka.
- umieć wymienić najważniejsze dokumenty traktujące o prawach dziecka

Metody: burza mózgów , pogadanka, opowiadanie, drama

Formy: indywidualna, zbiorowa, grupowa

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie do tematu zajęć. Określenie celu zajęć: wspólne zdefiniowanie i objaśnienie pojęć: prawo, obywatel, państwo, demokracja, poznanie wybranych dokumentów, w których zapisane są prawa
2. Próba odpowiedzi na pytanie „ Co to są prawa?”

-Co wam się kojarzy z pojęciem „Prawo”, Co to znaczy „mieć prawo do czegoś”?- burza mózgów

Uczniowie podają swoje skojarzenia do wyrazu , nauczyciel zapisuje na tablicy w wybranej formie.

Po wypisaniu wszystkich pomysłów nauczyciel odczytuje definicję ze” Słownika języka Polskiego” i zawiesza ją na tablicy.

Prawo – to, co komuś przysługuje, czego się może domagać

Następnie zadaje pytania:

- Po co są prawa ?
- Kto może mieć prawa? (każdy człowiek)
- Czy dzieci mają swoje prawa ?

3. Słuchanie czytanego przez nauczyciela wiersza Marcina Brykczyńskiego pt. „O prawach dziecka”.

Niech się wreszcie każdy dowie

I rozpowie w świecie całym,

Że dziecko to także człowiek,

Tyle że jeszcze mały.

Dlatego ludzie uczeni,

Którym za to należą się brawa,

Chcąc wielu dzieci los odmienić,

Spisali dla was mądre prawa.

Więc je na co dzień I od święta

Spróbujcie dobrze zapamiętać:

Nikt mnie siłą nie ma prawa zmuszać do niczego

A szczególnie do zrobienia czegoś niedobrego.

Mogę uczyć się wszystkiego, co mnie zacieka

I mam prawo sam wybierać, z kim się będę bawić.
Nikt nie może mnie poniżać,
Krzywdzić, bić, wyzywać,
I każdego mogę zawsze na ratunek wzywać.
Jeśli mama albo tata już nie mieszka z nami,
Nikt nie może mi zabronić spotkać ich czasami.
Mogę żądać, żeby każdy uznał moje prawa,
A gdy różnię się od innych, to jest moja sprawa.
Tak się tu w wiersze poukładały,
Prawa dla dzieci na całym świecie,
Byście w potrzebie z nich korzystały
Najlepiej, jak umiecie

(Marcin Brykczyński, 2003)

4. Omówienie jakie prawa wystąpiły w wierszu.

5. Układanie w grupach z rozsypanki wyrazowej zdań, które są wymienionymi wyżej prawami.

Czytanie przez uczniów powstałych zdań i wyjaśnianie ich znaczenia

6. Zawieszenie na drzewie liści z napisanymi najważniejszymi prawami dziecka:

PRAWO DO ŻYCIA

PRAWO DO WYCHOWANIA SIĘ W RODZINIE

PRAWO DO MIŁOŚCI I SZACUNKU

PRAWO DO RADOŚCI I SMUTKU

PRAWO DO ZABAWY I NAUKI

PRAWO DO NIEWIEDZY

PRAWO DO WYRAŻANIA WŁASNYCH MYŚLI I UCZUĆ

PRAWO DO PRYWATNOŚCI

PRAWO DO OCHRONY ZDROWIA

PRAWO DO ŻYCIA BEZ PRZEMOCY

- Gdzie są spisane prawa dzieci?

Nauczyciel zawiesza na tablicy napis **KONWENCJA o PRAWACH DZIECKA**

8. Wyjaśnienie co oznaczają te prawa. Pytanie do dzieci czy zgadzają się z tymi prawami?

Na dowód akceptacji praw dzieci np. maczają kciuk prawej dłoni lub całą dłoń w przygotowanej wcześniej farbie i odbijają na drzewie, gdzie wymienione są prawa dzieci.

9. Są inne, bardzo ważne dokumenty, które określają prawa wszystkich ludzi, zarówno dzieci, jak też dorosłych.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Informacja nauczyciela dotycząca jej powstania np.

Na jej uchwaleniu zaważyły wydarzenia drugiej wojny światowej. Kiedy zbrodnie nazistowskich Niemiec wyszły na jaw, uznano, że Karta Narodów Zjednoczonych jedynie ogólnie formułuje prawa człowieka, dlatego też na konferencji w San Francisco wysunięto propozycję utworzenia karty praw człowieka, której opracowaniem zająć się miała Komisja Praw Człowieka powołana przez Radę Gospodarczą i Społeczną. Prace rozpoczęły się w 1947 r., a główną rolę w tworzeniu Deklaracji odegrali Kanadyjczyk John Peters Humphrey (wówczas dyrektor Wydziału Praw Człowieka w Sekretariacie ONZ), René Cassin z Francji, Eleanor Roosevelt, Charles Malik z Libanu oraz Peng-chun Chang z Chin. Deklarację przyjęto bez głosu sprzeciwu w 1948r. Wstrzymało się od głosu osiem krajów: Arabia Saudyjska, RPA oraz państwa komunistyczne, w tym Polska. Ponieważ została przyjęta jako rezolucja, deklaracja nie miała wiążącego charakteru. Powszechną deklarację praw człowieka można uznać za pierwsze znaczące dokonanie ONZ w dziedzinie ochrony praw człowieka.

Układanie w grupach zdań z rozsypanek wyrazowych określających wybrane prawa i wolności z tekstu deklaracji

NP. PRAWO DO ŻYCIA

PRAWO DO POSIADANIA WŁASNOŚCI

PRAWO DO BEZPŁATNEJ NAUKI

PRAWO DO SWOBODNEGO PORUSZANIA SIĘ PO TERENIE SWOJEGO KRAJU

ORAZ JEGO OPUSZCZANIA

WOLNOŚĆ SŁOWA

WOLNOŚĆ SUMIENIA I WYZNANIA

Odczytywanie poszczególnych praw i wyjaśnianie ich znaczenia.

Zwrócenie uwagi na „wolności” człowieka , próby wyjaśnienia różnicy między prawami (prawo- to, co komuś przysługuje, czego może się domagać), a wolnościami (człowiek może wybrać, co dla niego jest najlepsze, co mu odpowiada, pod warunkiem, że nie narusza wolności i praw innego człowieka).

10. Scenka dramowa :

Do urzędu przychodzi mężczyzna potrzebujący pomocy

Mężczyzna: Dzień dobry. Proszę pana, jestem bardzo biedny, brakuje mi pieniędzy na jedzenie, zalegam z czynszem za mieszkanie, moje dzieci chodzą głodne. Chciałbym zamienić swoje prawa na dużą sumę pieniędzy.

Urzędnik: Dobrze. Proszę wypełnić formularz, wypłacę panu 10.000 zł. Zgoda?

Kobieta: Przepraszam panów, ale nie można pozbyć się swoich praw. Żaden urząd państwowy nie może ich odebrać. Po prostu każdemu człowiekowi należą się prawa, dlatego, że jest człowiekiem.

Rozmowa na temat scenki i wyciągnięcie wniosków:

- **prawa człowieka są niezbywalne**, to znaczy, że są należne człowiekowi bez względu na sytuację, w której się znajduje, nikt ich nie może nas pozbawić, ponieważ są **nienaruszalne**
- prawa człowieka są **powszechne**, to znaczy, że przysługują każdemu człowiekowi niezależnie od wieku, płci, wykształcenia
- prawa człowieka są **przyrodzone** to znaczy, że przysługują człowiekowi od momentu narodzin

11. Słuchanie fragmentu tekstu „Nowi” z książki „Mam prawo” G. Kasdepke

Bartek westchnął i ruszył w milczeniu do świetlicy. Kacper szedł za nim ze zwieszoną głową. Od dwóch dni teatr „Konewka” biedził się nad siódmym artykułem Konwencji o Prawach Dziecka. Nic dziwnego, kto nie wierzy, niech sam spróbuje wymyślić zgrabną scenkę o tym, że ledwo jakieś dziecko przyjdzie na świat, zaraz zostaje sporządzony akt jego urodzenia, żeby było wiadomo, jak dziecko ma na imię i jakie jest jego obywatelstwo.

- Obywa- co?- zapytał pierwszoklasista Jaś.
- Obywatelstwo- westchnęła pani Ela. – Czyli przynależność do jakiegoś państwa. W świetlicy zaległa cisza. Porozkładane wokół kukielki patrzyły nieruchomo w sufit.
- Ja nazwę swoją Marysia- powiedziała nagle Emilka.- I narysuję akt urodzenia.
- A obywatelstwo?- zapytał Jaś.
- Wiadomo, polskie- wzruszyła ramionami Emilka.- Bo jakie inne?
- Może teatralne?- zaproponowała Urszulka.
- Nie ma takiego państwa jak Teatr.- odpowiedział Emilka. – A Polska jest, tak czy nie? Sprawa obywatelstwa wydawała się załatwiona. Za to wybrane przez Emilkę imię bardzo zniesmaczyło Bartka.
- Co to za mię „Marysia”?- powiedział z pogardą. – Ja swoją kukielkę nazwę Żarówą! albo Kondensator!
- Imię powinno być ładne!- krzyknęła Emilka.
- Kondensator brzmi ładniej niż Marysia!- odpalił niegrzecznie Batek. Nie wiadomo, jak potoczyłby się ten spór, gdyby nie interwencja pani Eli.
- Macie prawo nazywać swoje kukielki, jak chcecie- oświadczyła. – Ale oczywiście nie tak, żeby je ośmieszać. Jest tyle sympatycznych imion...

12. Uczniowie odpowiadają na pytania nauczyciela dotyczące przeczytanego tekstu :

- O czym rozmawiały dzieci?
- Od czego zależy nasze obywatelstwo?
- Jakie obywatelstwo ma dziecko, którego rodzice są Polakami?
- Jakie prawo przysługujące rodzicom wymieniła pani Ela?

13. Definiowanie pojęcia „demokracja” na podstawie tekstu pt. „Spacer demokratyczny”
(z książki pt. „Demokracja to MY” Aleksandry Kaniewskiej)

- Córciu, ubieraj się szybko. Idziemy na głosowanie – zawołała mama Anię. Była niedziela. Cała Polska wybierała nowy skład parlamentu – Sejmu i Senatu. – Mamo, ale jest zimno. Nie chce mi się – próbowała wykręcić się dziewczynka. – Możesz przy okazji wziąć Puzona. Zrobimy z tego spacer demokratyczny – zdecydował tata, zakładając psu smycz.
- Co to jest demokracja? – zaczęła zastanawiać się Ania w drodze do lokalu wyborczego. – To znaczy, że każdy ma głos. Ja dzisiaj wybiorę osobę, która będzie reprezentować nas w Sejmie – powiedział tata.

Rozmowa na temat tekstu:

- Dokąd wybierał się tata z córką?
- Nad czym zastanawiała się Ania w szkole?
- Jak tata wytłumaczył Ani, co to jest demokracja?

Wyjaśnienie przez nauczyciela pojęć: (wywieszenie napisu na tablicy)

Demokracja to inaczej władza ludzi: demos to po grecku ludzie, a krateo – rządzić.

Ojczyzną demokracji są Ateny – starożytne państwo-miasto w środkowej Grecji (dziś grecka stolica). Tam, na wzgórzu o nazwie Pnyks, spotykali się obywatele Aten, głośno debatowali o swoich problemach i pomysłach. a później głosowali nad tym, które z nich staną się prawem dla wszystkich.

Państwo demokratyczne to takie, w którym: wszyscy ludzie, czyli jego obywatele są równi, mają równe prawa, mogą swobodnie się wypowiadać (wolność słowa), myśleć i wierzyć, w co chcą (wolność sumienia). Każdy może też pracować, gdzie chce, może założyć firmę, swobodnie słuchać radia i korzystać z Internetu, a także może głosować w wyborach na tę osobę, która mu się podoba.

W domu:

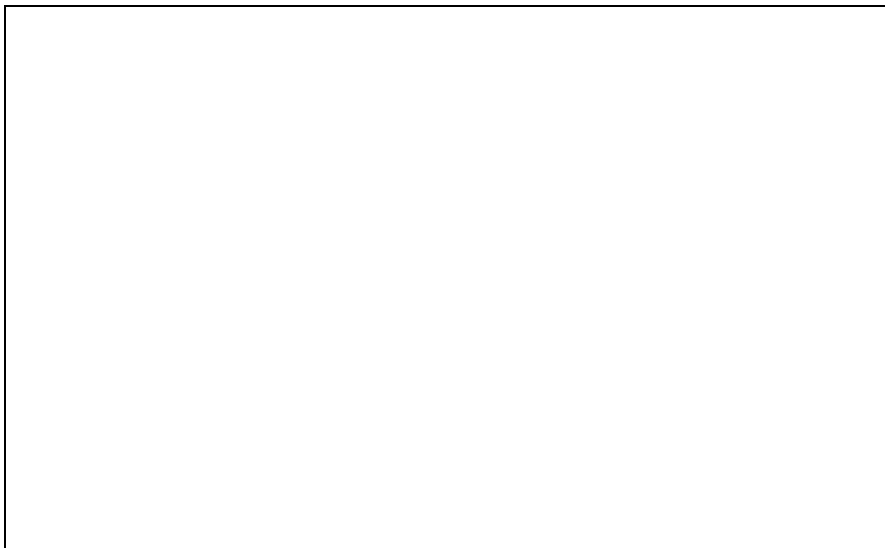
Wykonanie wizytówki

Uczniowie otrzymują karty pracy (załącznik)

Zadaniem jest narysowanie własnego portretu i uzupełnienie brakujących danych.

Narysuj swój portret i uzupełnij brakujące informacje

MOJA WIZYTÓWKA

imię.....

nazwisko

data urodzenia

miejsce urodzenia.....

imię mamy

imię taty

obywatelstwo.....

nazwa szkoły

klasa

Po przeprowadzeniu w/w zajęć odbyły się we wszystkich klasach debaty uczniowskie, w których uczniowie przedstawili argumenty za i przeciw dotyczące tego, czy w państwie demokratycznym, jakim jest Polska są przestrzegane prawa człowieka, ze szczególnym zwróceniem uwagi na przestrzeganie praw dziecka. W dyskusji brali udział goście, przedstawiciele Towarzystwa Przyjaciół Dzieci działający na terenie naszego miasta i gminy.

Oto spotkanie w klasie ID oraz IIIC z p. Katarzyną Erenc – Szpek oraz starszymi koleżankami z TPD, gdzie uczniowie debatowali nad tym, czy prawa człowieka, a szczególnie dziecka są w Polsce przestrzegane.

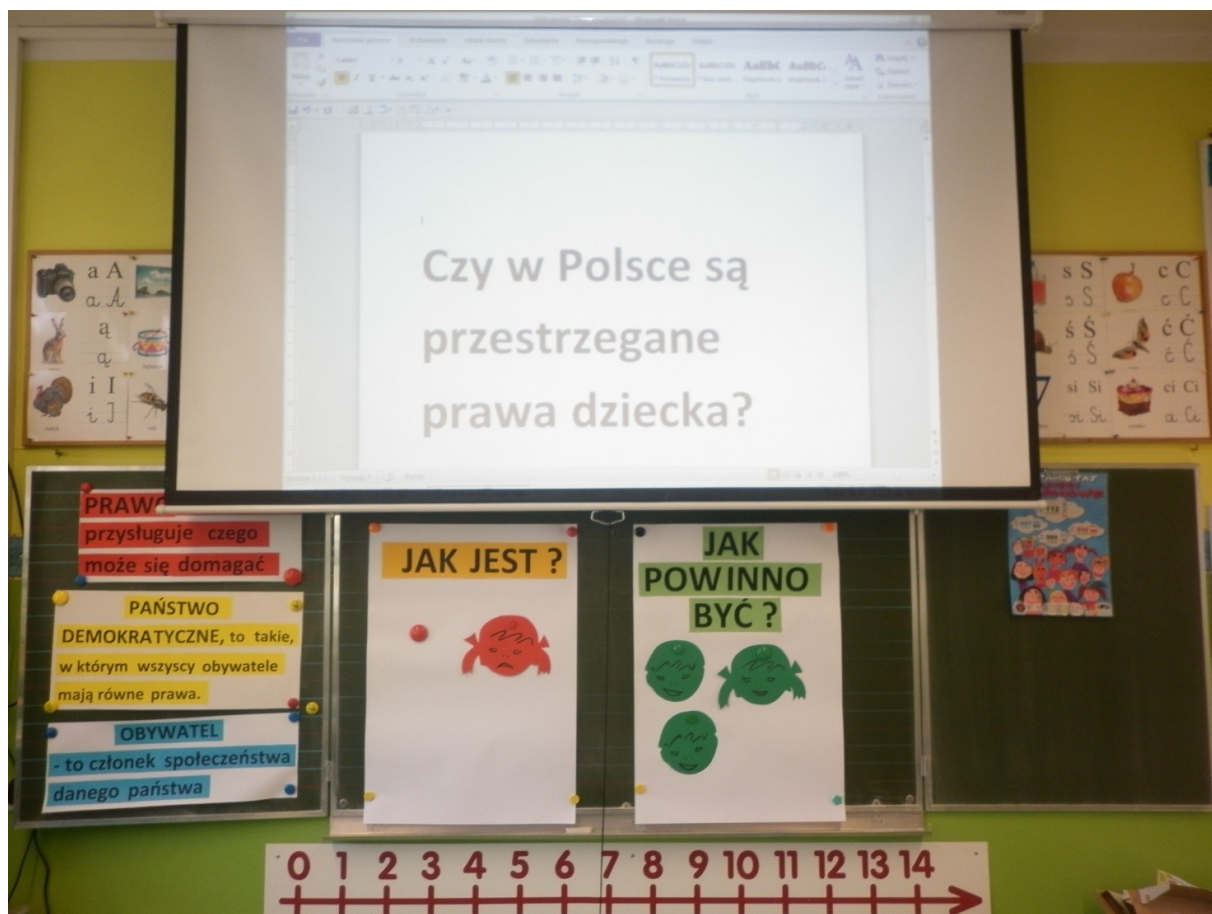

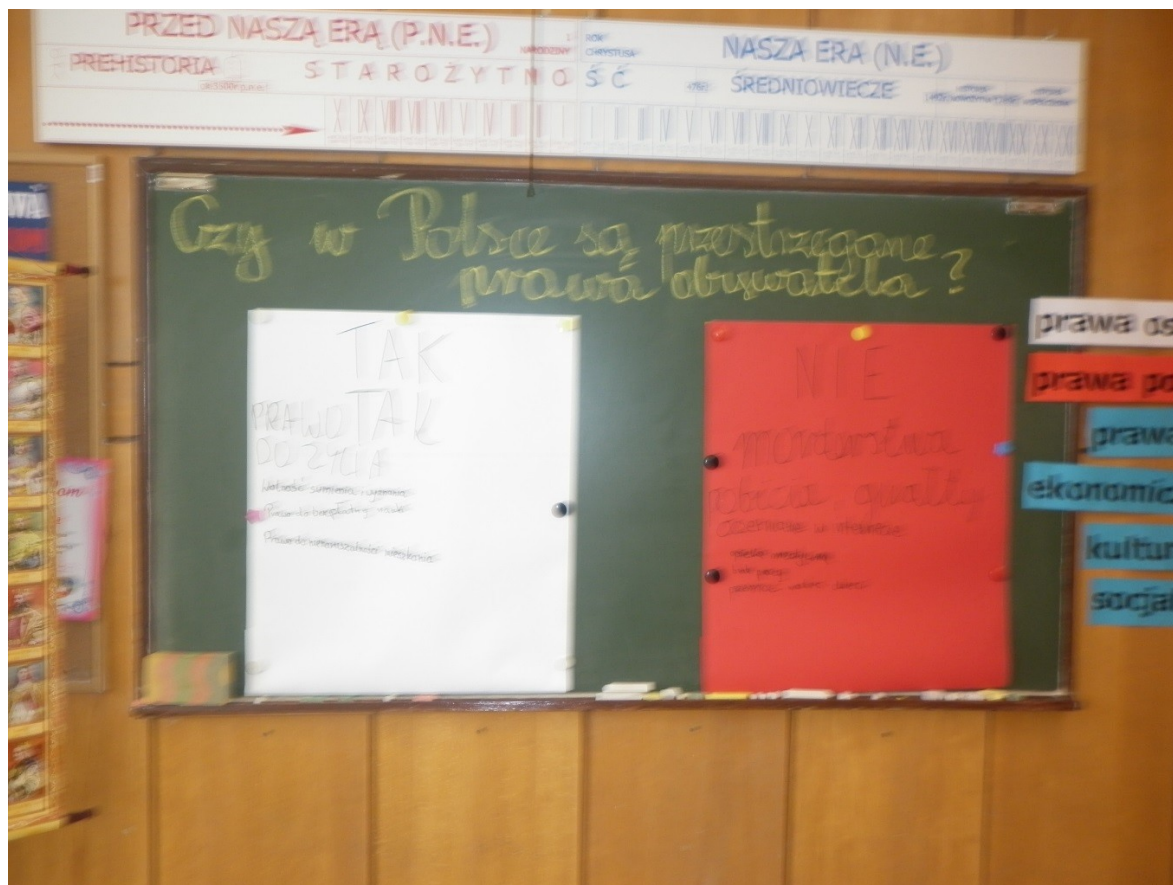
Uczniowie przy pomocy kolorowych (zielonych i czerwonych) emotikonów oceniali poziom przestrzegania wybranych praw człowieka lub dziecka, przedstawiali scenki ilustrujące sytuacje, w których dane prawa są przestrzegane lub łamane, wyciągali wnioski, uzasadniali swoje pozytywne, bądź negatywne opinie.

Prezentujemy przykłady zajęć, jakie odbyły się w poszczególnych klasach.

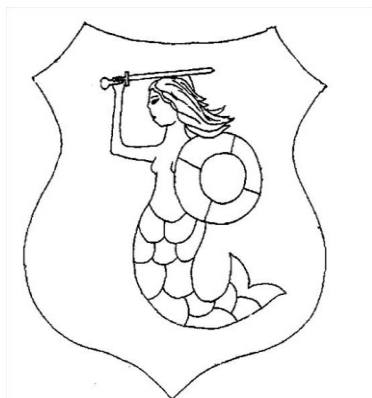
Po przeprowadzeniu debat zespół nauczycieli opracował i przeprowadził **test sprawdzający** dla dwóch poziomów nauczania, klas młodszych 1 -3 oraz klas 4 - 6.

Test dla klas 1 -3 miał zawierać następujące zagadnienia:

PRAWA CZŁOWIEKA I OBYWATELA W PAŃSTWIE DEMOKRATYCZNYM

TEST SPRAWDZAJĄCY DLA KLAS I-III

1. Wybierz i pokoloruj godło Polski

2. Pokoloruj zdanie, które jest prawdziwe

Moje państwo nazywa się Rogoźno.
Moje państwo nazywa się Polska.
Moje państwo nazywa się Rzeczpospolita Polska.

3. Wpisz informacje o sobie:

Imię i nazwisko

Data urodzenia:

Państwo, w którym się urodziłeś/urodziłaś.....

Obywatelstwo:

4. Ułóż i napisz zdanie z rozsypanki wyrazowej

demokratycznym.	Rzeczpospolita Polska	jest	państwem
-----------------	--------------------------	------	----------

.....

5. Wybierz i podkreśl właściwą odpowiedź

- Państwo demokratyczne to takie, w którym rządy sprawuje król.
- Państwo demokratyczne to takie, w którym obywatele nie muszą przestrzegać prawa.
- Państwo demokratyczne to takie, w którym wszyscy obywatele mają równe prawa.

6. Napisz wszystkie słowa, które kojarzą Ci się ze słowem „PRAWO”

.....

.....

7. Wymień, jakie znasz prawa dziecka

Prawo do

Prawo do

Prawo do

8. Wybierz i pokoloruj dokument, w którym spisane są prawa dzieci:

Test sprawdzający dla klas 4 -6 zawierał następujące zagadnienia:

Prawa człowieka i obywatela w państwie demokratycznym

Test sprawdzający dla klas 4-6

1. Do podanych w tabeli zdań, określających wybory w Polsce, dobierz właściwe określenia.

równe, tajne, powszechne

Przymiotnik określający wybory w Polsce	Charakterystyka wyborów
	Każdy obywatel ma prawo wyboru swojego przedstawiciela.
	Wszyscy obywatele, bez względu na zamożność, wykształcenie czy też miejsce zamieszkania, mają prawo wyboru i głosują na tych samych zasadach.
	W lokalu wyborczym muszą być stworzone warunki, które gwarantują, że to, na kogo się głosowało, nie zostanie ujawnione.

2. Przeczytaj uważnie podane pary zdań i w każdej parze podkreśl zdanie prawdziwe.

- a) Polska jest państwem demokratycznym, co oznacza, że każdy pełnoletni obywatel ma wpływ na decyzje dotyczące państwa.
- b) Polska jest państwem demokratycznym, co oznacza, że tylko mężczyźni mogą brać udział w sprawowaniu władzy

- a) Słowo „demokracja” pochodzi z języka greckiego i oznacza władzę ludu.
- b) Słowo „demokracja” pochodzi z języka łacińskiego i oznacza władzę króla

- a) Prawo wybierania swoich przedstawicieli do Sejmu oraz władz samorządowych mają pełnoletni obywatele naszego kraju, czyli ci, którzy ukończyli 18 lat
- b) Prawo wybierania swoich przedstawicieli do Sejmu oraz władz samorządowych mają pełnoletni obywatele naszego kraju, czyli ci, którzy ukończyli 25 lat.

3. Do kogo może zwrócić się dziecko, jeśli uzna, że nie są przestrzegane jego prawa? Podkreśl prawidłową odpowiedź.

- a) Rzecznika Praw Dziecka
- b) Burmistrza
- c) Premiera
- d) Marszałka Sejmu

4. Najważniejszy dokument w państwie, który zawiera prawa i obowiązki obywateli to
5. Władzę w państwie demokratycznym dzielimy na:
 - a) Ustawodawczą i sądowniczą
 - b) Ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą
 - c) Sejmową i prezydencką
6. Wymień symbole narodowe Polski:
 - a).....
 - b).....
 - c).....
7. W Sejmie zasiadają⊕podkreśl prawidłową odpowiedź
 - a) radni
 - b) posłowie
 - c) senatorowie
8. Prezydentem w Polsce jest

9. Zapoznaj się z fragmentami tekstu Jana Pawła II i wykonaj zamieszczone pod nim polecenia.

„Patriotyzm oznacza umiłowanie tego, co ojczyście: umiłowanie historii, tradycji, języka czy samego krajobrazu ojczyściego. Jest to miłość, która obejmuje również dzieła rodaków”

„Ojczyzna jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli. Jako taka, jest też wielkim obowiązkiem”
Jan Paweł II „Pamięć i tożsamość”

- a) Napisz w jaki sposób możemy wyrażać patriotyzm.....
.....
.....
- b) Napisz, czym wg papieża Jana Pawła II jest ojczyzna:
.....

10. Wybierz i podkreśl poprawne odpowiedzi.

Każdy obywatel naszego państwa ma prawo do:

- Wolności słowa, sumienia i wyznania
- Bezpłatnej nauki
- Osądzania i wymierzania kary osobie, która popełniła przestępstwo
- Bezpiecznych i higienicznych warunków pracy

11. Wybierz i podkreśl poprawne odpowiedzi.

Dziecko ma prawo do :

- Samodzielnego poruszania się po terenie Polski
- Miłości i szacunku
- Życia bez przemocy
- Posiadania wszystkiego, czego zapragnie

12. Podkreśl nazwę dokumentu, który zawiera prawa dziecka

- a) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- b) Deklaracja Praw Człowieka
- c) Konwencja Praw Dziecka

W klasach I – III do testu przystąpiło 209 uczniów (11 oddziałów klasowych), natomiast w klasach IV – VI test wykonało 217 uczniów (11 oddziałów klasowych).

W teście zbadaliśmy razem **426 uczniów**, którzy wykazali się dobrą znajomością zagadnień związanych z funkcjonowaniem państwa demokratycznego i praw przysługujących jego obywatelom. Wytypowano i przesłano do jury konkursu po trzy testy z każdej klasy.

W wyniku przeprowadzonych zajęć uczniowie zapoznali się z nowymi pojęciami, poszerzyli swoje wiadomości dotyczące trudnej, zwłaszcza dla młodszych uczniów, tematyki dotyczącej funkcjonowania państwa w oparciu o zasady demokracji oraz przestrzegania praw człowieka

i obywatela. Chętnie zabierali głos w dyskusji dotyczącej przestrzegania praw obywateli w naszym państwie oraz praw dzieci, przez ludzi dorosłych. Dostrzegają problemy, np. opieki medycznej w naszym kraju, braku pracy, wyjazdu za granicę w jej poszukiwaniu, problemy finansowe w swoich rodzinach, naruszanie prywatności i stosowanie przemocy wobec dzieci. Podczas zajęć zostały zrealizowane zamierzone cele.

Opracował zespół nauczycieli:

mgr Ewa Ginda
mgr Magdalena Milewska
mgr Anna Wysocka

Potwierdzam wykonanie zadania.

mgr inż. Izabela Konewka
wicedyrektor Szkoły Podstawowej nr3
w Rogoźnie